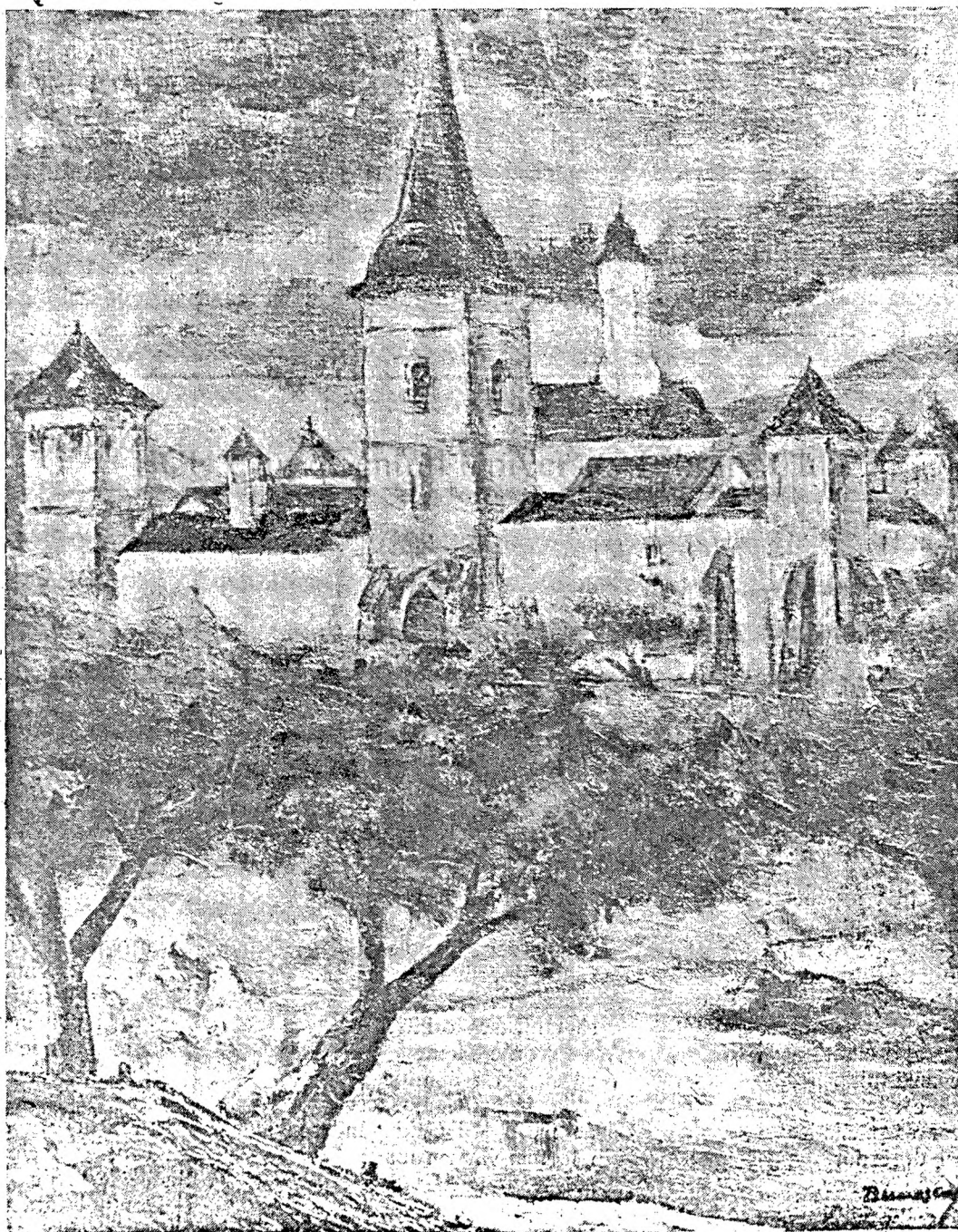

DUMINICA UNIVERSALĂ

MANASTIREA DRAGOMIRNA

Pictură de Marluș Bunescu

SOLIDARITATEA ÎNTRE GENERAȚII

Cu tot antagonismul firesc dintre ele, generațiile sunt solidare mai ales prin sentimentul de jind, de aspirație, care târăște pe cea mai tânără pe urmele înaintașei, ajunsă la o înălțime pismuită.

Dar atât, o simplă juxtapunere, un contract unilateral, nu este de ajuns. Solidaritatea lor nu trebuie să fie reversibilă, legătura dintre ele dublă și întoarsă, ca o chingă bine încheiată. Tineretul poate sluji drept corectiv și învățământ pentru înaintași. El îi poate sili să se gândească la ceea ce aceștia nici odată nu au cugețat: că o generație nu trebuie să se străduiască numai pentru ea; că o răspundere organică o înlănțue fatal de cea din urmă, dela care trebuie să agonisească altceva decât pismă și nerăbdare.

Ar fi timpul să ne întoarcem mai des și cu tot chipul către generația tânără care este cu ochii pe noi... Și toți câți avem pretenția să i ne propunem model, să ne modelăm înșine așa fel, ca în adevăr să ne impunem drept pilde vrednice de urmat.

Dacă tineretul este oglinda vie în care mijeste viziunea viitorului, ea să slujească înaintașilor să se corecteze și să-și îndrepte în ea atitudinile. În această oglindă magică a ochilor tineretului să ne studiem și să ne

compunem real personalitatea. O pudoare tainică să ne silească a fi perfecți în întregime, până în viața de rând; nu numai în persoana noastră sărbătorească, pe care ne-o punem în cărți, o purtăm la parade, o debităm în discursuri.

Așa s'ar realiza o adevărată solidaritate între două generații sufletești, o punte pe care să se treacă și înainte dar și înapoi. Generațiile încătușate de îndatoriri reciproce, pe de-asupra separațiilor neînălăturabile s'ar respecta sincer cu forța unei solidarități morale, stricte. Căci poate fi realment o înrăurire purificatoare a tineretului asupra bărbăției. Și este sigur o perfecționare a celor mari prin cei mici. Tineretul nu trebuie să ne cruțe, ci să ne ceară neconținut o viață la înălțimea ideii ce-și face de noi; să ne pretindă pururi o activitate în raport cu credința ce mărturisim; să ne strige când slăbim, greșim, ori ne abatem; când, fățarnici, despărțim fapta de gând, amăgindu-l.

Generația tânără poate fi pentru generația înaintașă, ceea ce pentru cavalerul medieval era cuirasa rigidă care îl silea tot timpul să se fie drept, sau mai ales acel guler tare și înalt, alb ca neaua, de-asupra căruia era nevoit să poarte neîncetat capul sus, pe gâtul pururi neîncovoiat

VARIANTĂ PENTRU FECIORIA PAMANTULUI

Câte flori sânt pe pământ
toate merg la jurământ,
să le judece de vină
Impăratul de Lumină.
Câte flori vor fi și-au fost,
cu blestem le-i tristul rost,
să se-arate o clipită
bucurie zmălțuită.
Legea însă e să nască,
lumei lor să plămădească,
sâmburii durerilor
din căldura verilor,
din mireazma mirului,
în fundul potirului.
Dacă nu am zămislit,
și de zădar s'au ivit,
dacă'n roadă n'au murit
n'au un ceas blagoslovit.

Vâlvoarea zilei le seacă,
umbra și ploaia le'neacă,
bruma serii le apleacă,
vântul morții le desbracă.
Așa-s florile sortite
să tânjească ofilite.
Așa-s florile făcute
ca să piară abătute.
Pân la frunză'ngălbenesc
de mă sperii când gândesc:
Nu le mai învie roua
pân'la judecata-a-doua.
Praf și pulbere se face
frumusețea lor stângace
care n'a putut să moară,
să se nască altă-oară.
Una doar neblestată,
floarea soarelui rotată,

șade Raiului în poartă
și închină spre Hristos
larg potiru-i luminos
plin cu lacrimi mici de rouă.
Și se roagă amândouă
pentru pământeașca jele,
să se mântue de rele
lujerele florilor
inima feciorilor,
trupul căprioarelor,
coapsele fecioarelor.
Să ne ierte de păcate
Domnul fără răutate,
frumusețea iar să fie
ne'nserată bucurie.

Souda Todor

I N A I N T E D E E X A M E N

Dascălu Mărunțelu porni cu copiii, roiu în jurul lui, și mai plini de zumzet și de cât stupul când roiește, să culeagă flori pe fânețele de lângă sat. Era după amiază, în ajun de praznic. Cerul era senin cât bătea ochiul, și înalt încât copiilor cari voiau să vadă până în adâncurile lui, le venia ameteală. Zile de-arândul a stăpânit seninul, și copiii mai cruți simțeau întristare că de pe umerii dealurilor cari înconjurau satul nu vor putea atinge cu mâna cerul, după cum au nădăjduit în zilele când norii atingeau măgurile: acum cerul fugise departe. Și aici, pe dealurile aceste erau fânețele cu flori către care îi ducea dascălu Mărunțelu.

Dar cei mai mulți, cei mai mărișori, nu simțeau întristarea celor mici. Ei, măcinând din piciorușele desculțe, forfoteau în jurul dascălului, care abia se ridica cu un cap de-asupra lor, îl băteau prin toate părțile cu întrebări repezi, la care nu mai așteptau răspuns și puneau altele. În urma roiului se ridica, în norași luminați de soare, praful drumului, și chiar în fundul uliții se mai zărea încă porțița de la ograda școlii larg deschisă, și în prag un cățălandru care privea țintă după ceata lăr-muitoare, scutura din când în când din cap, mișca din coadă, dar nu cuteza să pornească în urma copiilor. Cățelușul nu știa ce s'a petrecut: venise pe lume iarna în Ianuar, și nu-l mai văzuse pe dascăl părăsind curtea școlii cu copiii după el.

Dar obiceiul acesta îl avea de mult dascălu Mărunțelu! În toți anii, primăvara și toamna, alegea el anume zile când își ducea școlarii la câmp.

Praznicul în fața căruia se aflau acum era Constantin și Elena, sfinții împărați închinători ai Crucii Domnului, și mâne era zi de examen. Trebuiau flori multe pentru împodobirea clasei. Fetite se prinseră să aducă flori și dela ele din grădină, numai câteva își plecară capetele și priviră întins în pământ: ele nu aveau flori în grădină. Mărunțelu se făcu că nu le vede, iar celor rumenite de bucuria darului ce-l vor face, le zise:

— Să aduceți, dar cu atâta nu va fi destul. Trebuie să mergem toți la câmp, că până azi tot mai harnic și mai darnic e Dumnezeu de cât oamenii.

Școlărițele, când auziră așa, raseră vesele, și bătură din palme: ardeau de nerăbdare să eșe cu toatele la câmp. Ele știau că veselie e mai mare și lucrul e mai spornic când sunt mai multe.

Cum înainta pe ulițele largi ale satului, cu alaiul după el, dascălu Mărunțelu zâmbea pe sub mustața sură, cu pălăria cât un cui de cioară, trasă adânc pe ochii mici. El se bucura de zumzetul din jurul lui și-i părea că-i în prisacă, între stupi, în zilele pline cu mireasma lunei Mai.

Ajunseră la un râuleț de munte, ce-și sălta apele limpezi peste bolovanii lucii, suri.

— Domnule, să trecem prin râu ori pe punte? întrebă unul mai mărișor, din fruntea cetei. Părea un fel de aghiotant al dascălului.

Era și punte pentru zilele când venea râul mare și tulbure, rostogolind și sunând din bolovanii. Dar acum pânza strălucitoare a apei abia acoperea pietrele.

— După voia inimii și după curajul fiecăruia răspunse Mărunțelu.

— Da ne om desculța? întrebă un glas argintiu.

— Desculțați-vă, răspunse nepăsător dascălu. Și se porniră valuri de răs: toți erau desculți. Se dovediră îndată curajul bărbătesc și cel femeiesc: toate copilele se aleseră de-o parte și trecură pe punte, iar băieții prin apă. Dascălu ținu cu copilele. El era în ciubote care-i ajungeau până la genunchi, și nu îndrăzni să treacă prin apă să le ude: erau noi nouțe.

La trecerea prin râu câțiva școlari bătură din pumni a ciudă fetelor care treceau puntea, ușurele ca niște fulgi. Dar îi ajunse repede răsplata: cum se uitau la punte, se împiedecară de bolovanii râului și căzură în apă. Nu era rece râul, dar nici vremea scâldatului nu sosise încă, și cei moțâiți se rușinară la țarm, între ceilalți. Mai ales că toți îi pipăiau și râdeau de ei, iar fetele batjocorite de ei înfloriseră de plăcere.

Soarele era încă sus, și vremea caldă. Indată de lângă râuleț se ridicau costișele cu iarbă mare, zmălțată de flori.

— La lucru băieți, le strigă Mărunțelu, că pe urmă mai avem și altă treabă. Să nu culegeți cu lăcomie: unde aflați flori nu le rupeți pe toate. Să mai rămână și de sămânță, și mireasmă pentru fânul ce se va face aici. Mai bine umbrați mult și rupeți rar, până face fie care câte un mănunchiu. Pân' atunci eu o să mă hodinesc aici. Copiii se imprăștiară ca puii de potârniche, chiuind cu veselie. Iarba era înaltă dar nu prea deasă, că fusese secetă primăvara. Mărunțelu știa că nu vor face pagubă aici, nu vor încălci-o, nici nu o vor tăvăli.

Când ajunseră până 'n brâu, alții până 'n umeri între flori și iarbă înaltă, mulți dintre copii se opriră minunați și priviră însuflețiți la frumuseța care le bătea ochiul. Sânzienele erau înflorite de acum, și cu tămâia lor umpleau văzduhul. Ciucurul roșu al trifoiului ardea ici și colo. Ochiul bouului stăpâna cu albimea petalelor întinderile, ca în împărăția lui. Și o sumedenie de flori de câmp, al căror nume numai Mărunțelu le știa, se îmbiau la cules: unele mândre și ispititoare, altele umilite și cu culori mai sărace, unele gingașe, altele obraznic de colorate.

De la o vreme fetițele cu iile lor chindisite cu roșu, cu galben, cu albastru, se pierdură printre flori, încât nu le mai puteai deosebi dintre ele, numai când făceau un pas mai departe. Larma se potoli, se pierdu în depărtări, iar dascălul Mărunțelu, moleșit de căldură, adormi pe pajiște, îmbătat de mireasma fânețelor.

Nu peste mult începu să sforăe prelung, cu înec. O coțofană, gătită și sulemenită ca de petrecanie, care se așezase într'o salcie dela marginea râulețului după ce se împrăștiară copiii, și se închina cu sprinteneală

pentru a se privi cât e de curățică, — auzind sunetul necunoscut, țâșni în albastrul cerului.

În liniștea câmpului țărâitul greurilor picura des, parcă din vârful firelor de iarbă, și se împânzea peste fânate. Deasupra lui trecea greoiu sforăitul lui Mărunțelu.

Cele mai harnice fură fetițele. Ele se întoarseră mai întâi cu brațele pline de flori, din care se desprindea mireasma tare a câmpului. Dar nu cutăzară să-l deștepte pe dascăl, deși păcatul le ispita și mereu le bufnea râsul, când pe una, când pe alta.

— Ptii! gândești că mână porcii, chicoti cineva mai dela coadă.

— Numai să nu se înnece!

— Nu se 'nneacă! Știe domnu' cum să facă! Vorbeau și chicoteau în șoaptă și se îmbulzeau una într'alta.

De-odată își aduseră aminte de Ham, fiul lui Noe, cum răsese de tatăl său, și se siliră să-și înăbușe râsul.

Dar tot mai izbucnea câte una.

Sosind băieții; ei fură mai îndrăzneți. Acela care părea aghiotantul lui Mărunțelu se apropie încruntat și-l zgâlțâi de umăr.

— Domnule! Domnule! Scoală-te că-i târziu.

Horăitul se opri o clipă apoi, după un oftat al bătrânului, se porni și mai gros.

— Scoală-te, Domnule, că suntem toți aici.

Mărunțelu se trezi cu greu, căsă, privi împrejur, cu ochii împânjeniți.

Apoi, dându-și seama unde era, zâmbi cu viclenie, și cu batjocură subțire:

— Voi credeți că am dormit?

Râsul clar, ca din clopoșele de argint, izbucni din toate părțile.

— Eu, măi băieți, vin dintr'o lume depărtată. N'am dormit, ci numai că m'a furat visul. Este un duh bun care îndată ce rămân singur, mă iea în puterea lui și mă duce să-mi arate minunățiile lumii. Trupul, vezi bine, rămâne aici neputincios, poate și adoarme, poate și sfărăe urât, ca cineva care a rămas fără stăpân. Dar duhul meu e dus de puterea duhului mai mare decât mine, și-mi descopere tainele lumii. Ptii! dar harnici mi-ați fost! Uite-l și pe Visa din întâia cu brațul plin de flori. Hei, dacă ați fi fost așa de harnici și peste iarnă cu învățatul, n'ar tremura nime dintre voi mâine la examen.

— Nu ni-e frică domnule, strigară mai mulți.

— Am învățat și știm!

Mărunțelu făcu un semn ca de descurajare.

— Ce știți voi, măi băieți? Nici numele florilor pe cari le țineți în mână nu le știți.

Izbucni acum gâlceavă mare și frământare. Copilițele strigară cele dintâi nume de flori. Apoi băieții. Apoi se certară pentru nume: unii știau într'un fel, alții într'altul. Dar știința lor nu trecu de cinci-șase nume de flori.

Dascălul zâmbi pe subt mustața tușinată, pofti să-i dea din fie care floare câte-un fir și începu să le apună pe numele lor, ca și când le-ar cunoaște și i-ar fi prietene de când e veacul. Din când în când se auzia aprobări pline de mirare între copii:

— Așa-i, Domnule, așa-i spune și mama!

— Așa o cheamă și tata!

— Sora'mea știe multe!

— Da bunica și mai multe!

— Se'nțelege că bunica ta va ști mai multe, zise cu greutate Mărunțelu. Numele florilor le-a pus D-zeu dela începuturile lumii; om dela om le-a învățat, și vezi bine că bătrânii știu mai multe decât tinerii, căci ei sunt

mai aproape de începuturile lumii. Hei! mâine la examen va fi plină clasa de părinți și de bătrâni!. Să grijii să nu spuneți prostii, gândind că afară de mine nime nu vă înțelege. Dar nici ei nu știu câte mi-a spus mie duhul când am stat întins pe iarbă, și când voi ați crezut că dorm.

— Ce ți-a spus, Domnule?

— M'a purtat printre flori mai mândre ca acestea.

În fiecare floare este un duh, și ele se milostiviră de nedumerirea mea și-mi descoperiră taina lor.

— Și ce ți-au povestit, Domnule?

— Bucuroș v'aș povesti acum, dar iată soarele a scăpat după deal și noi trebuie să împodobim școala până diseară. Atâta vă pot spune de pe acum: în culoarea și mireasma florilor ce le țineți în brațe e și soare și ploaie, și lumină și căldură, și mazăga pământului și bătaia vântului. Dar mai presus de toate e puterea sămânței din care a răsărit, iar în sămânță a pus Dumnezeu darurile fiecărei flori de la începuturile lumii. Când le-a privit mai întâi ochiul lui cel sfânt, răsărite pe pământ, strălucind în culori și îmbătând cu mireasma, a lăcrimat de atâta frumusețe. Iar îngerii din cer când au zburat mai întâi peste câmpiile înflorite ale lumii, mândre ca și ale raiului, s'au îmbătut de mireasmă, n'au mai putut bate din aripi, și au adormit lângă tulpinele florilor o zi și o

noapte. I-a trezit Dumnezeu cu mare silă, și a zâmbit ziditorul a toate: se'ncurcase și El, nu mai știa care-i înger și care-i floare. Pe urmă îngerii s'au obicinuit cu noua frumusețe a lumii și cu mireasma florilor și nu se mai îmbătau de cap când sburau pe de-asupra lor. Din aripile lor adie până azi mireasmă de floare'nflorită.... Ei, dar ce stau eu să vă povestesc acum!. La drum, că-i târziu!

Dascălul Mărunțelu își aduse pălăria pe ochi, cum îi era obiceiul, trecu puntea cu copilele după el, băieții trecură prin apă. Apoi, pe țărmul celălalt:

— Doi cu doi în rând și cu rânduială. Nu mai sunteți singuri, e și Tatăl din cer cu voi în aceste frumuseți ale fânațelor. Așa dar în rând și gata de cântec: „Primăvara cea verzie, cu costița aurie“.

Indată se înșiruiră și porniră începând cântecul.

Cățelandrul nu mai era în porțiță. Se juca prin curte cu o minge uitată aici. Când îi văzu intrând militărește și cântând, - lucru nou pentru el, - se retrase mărând subț gard. Dar după ce copiii rupseră rândurile, și gălăgia începu, lătră de trei ori cu bucurie și se pierdu printre copii.

D. Agărbiteanu.

DE „SFINȚII IMPARAȚII“

Când într'o familie soțul și soția își sărbătoresc onomastica în aceeași zi, petrecerea obișnuită în asemenea împrejurări, ia proporții impresionante.

Astfel:

Se comandă, la cofetărie, două torturi: unul, cu numele soțului scris de-asupra cu litere de zahăr ars și altul, cu numele soției, scris cu litere de ciocolată și împodobit, în plus, cu un trandafir roșu «de fructe» cu petalele înnaclăite de sirop și cu coada glasată artistic.

Numărul invitațiilor pentru masa de seară sporește. Fiecare din cei doi sărbătoriți, are cunoștințele sale preferate, obligațiile și simpatiile sale personale.

Deaceea niciodată vesela casei nu e suficientă. Se împrumută, dela rude, farfurii, tacâmuri, șervete, scaune și, pentru că întotdeauna sufrageria e prea mică față de numărul invitațiilor, se aranjează din vreme, într'o încăpere alături, o masă pentru «tineret» la care, în deobște, vrea să se așeze toată lumea, deși e știut că până acolo mâncările ajung sleite, fripturile reci și prăjiturile pe sfârșite.

Cunoscând toate cele de mai sus soții Costică și Lenuța Bărbulescu nu s'au codit totuși să proiecteze pentru ziua sfinților împărați „Constantin și Elena“ o masă „să se ducă pomina“.

— Facem odată o petrecere grozavă și scăpăm pentru todeauna.

— Sigur, Costică! Tot avem obligații. Ii chemăm pe

toți, îi îndopăm, îi îmbătăm și gata. După asta, scăpăm de orice grijă. Așteptăm să fim și noi invitați la fiecare din ei, pe rând...

— Bun! Acuma să vedem pe cine chemăm?

— Am făcut eu lista. Sunt în total douăzeci și șase „mari“ și unsprezece copii.

— Câți?

— Treizeci și șapte de persoane cu totul și cu noi doi treizeci și nouă... Zii, patruzeci de persoane, cifră rotundă...

— Ce tot vorbești, dragă? Cum o să chemăm atâta lume? O masă de patruzeci de persoane costă o avere. Pe timpurile astea de criză, să arunci în vânt douăzeci-treizeci de mii de lei, e o prostie... Plus că pe urmă îți mai auzi și vorbe: Că pe ăla nu l-ai chemat, că ăluia nu i-a plăcut vinul, că lui madam cutare nu i-am făcut legume când știam bine că e vegetariană, că pe cutare l-ai așezat la masă lângă cutare, în loc să-l așezi lângă cutare, că pe ăla l-ai pus în frunte și pe ălalalt la coadă, nu... nu... nu... să mai scurtăm lista, să-i mai alegem, ca toată lumea să fie mulțumită. Să oprim numai pe ăia cărora într'adevăr le suntem obligați... Ia dă tu lista 'ncoa, s'o vedem cu atenție, s'o cercetăm și s'o puricăm nițel, ca să iasă lucrurile cum trebuie, să petrecem bine și să nu ne auzim nici vorbe pe urmă“.

Lenuța se duse repede în iatac și sosi cu lista. Costică își puse ochelarii și zise:

— Ia citește tu.

Lenuța parcursese odată, în gând, conținutul listei.

— Păi, întâi, sunt doisprezece ai noștri...
 — Care ai noștri?
 — Ai noștri frate! Mama, tata, nenea Tică, unchiu Nae, nașul, ... nașa, vară-ta cu bărbat'so, cumnații cu fetele...
 — Șterge-i.
 — Cum să-i șterg, Costică, ce ești nebun?
 — Șterge-i când îți spui. M'am plictisit de familie. S'o mai dăm dracului de familie. Tot familia și iar familia mereu. La Paști familia, la Crăciun familia, la Anul nou familia, la botez familia, la logodnă familia, la înmormântare familia, mi s'a acrit dragă de familie...
 — Vai, Costică, te rog să nu vorbești așa de rudelē mele că mă supăr...
 — Parcă numai de-ale tale vorbesc? Dă-i dracului și pe-ai mei pe toți. Șterge toată familia de pe listă să rămānem numai noi și cu prietenii noștri.
 — Bine, eu îi șterg, dar să știi că tu ai să te răfu-ești cu ei, pe urmă.
 — N'ai nici o grijă. Tu n'ai nevoie să te amesteci. Mă lași pe mine. Să poftescă cineva să-mi ceară socoteală că știu eu ce să răspund. Dar ce? M'am însurat, ca să mă fac birtașul familiei?
 — Atunci pe cine șterg?
 — Tot ce e „familie“.
 — Cum? S'o șterg și pe mama?
 — Dar ce ea nu e rudă cu tine? Ori ea e cu stemă în frunte?
 — Eu zic să lăsăm mamele...
 — Nu... nu... nu... nu... Că p'ormă iară se face joc de cărți după masă și casa mea nu e tripou.
 — Biine, Costică... Carevasăzică, din familie, nu chemăm pe nimeni?
 — Pe nimeni.
 — Nici pe Margareta?
 — Dar ce-am eu cu Margareta?
 — Ea e fată tânără, săraca... Decând a murit nenea Mihalache nu mai iese nicăeri. Eu zic să facem o excepție pentru ea... Mă gândesc că poate își pune vre-unul din prietenii tăi ochii pe ea și-o mărităm, că apropie și ea treizeci de ani, mititica...
 — Te rog. Casa mea nu e casă de rendez-vous. Cine vrea să se mărite, să se ducă la pețitoare nu să vie la mine la petrecere. Șterge-o! Uite, dom'le, că acum am ajuns și geambaș de fete nemăritate...
 — Am șters-o, ho!
 — Acuma zii mai departe...
 — Georgescu cu nevasta, cu copiii și cu „frailai“.
 — Georgescu? Măgarul ăla care mă înjură pe toate potecile? Nici nu vreau să mai aud de el...
 — Păi, spuneai că e prietenul tău cel mai bun?
 — Ia dă-i Dracului, dragă! Toți îți sunt cei mai bunți prieteni când e vorba să-i chemi la masă, cu tot neamul. Și pe urmă, ca să vorbim sincer, asta e nesimțire să se înfigă la masă și cu copiii și cu guvernanta... Bine că n'a trimes vorbă că vine și cu slugile. Cel puțin să-i hrănim pe toți. Șterge-i! Cu Georgescu am terminat. Vezi de altceva...

— Maiorul Popovici cu nevastă-sa și cu soacră-sa.
 — Pe soacră-sa, șterge-o! Nu chem eu la masă pe soacră-mea și-o s'o chem pe cataplasma aia de soacră-sa? Știi că ai haz?
 — Bine, dragă, dar nu-i putem chema fără soacra lor! Stă cu ei în aceeaș casă, iese cu ei, peste tot, cum au s'o lase tocmai acumă singură?
 — Dacă le place. Dacă nu, șterge-i și pe ei. Fiindcă la urma urmei, ce obligație am eu pentru maiorul Popovici? Un cartofor ordinar pe care l-am cunoscut, întâlnindu-l trei ani de zile, în fiecare seară la club și pe care l-am rugat odată să 'i dea trei zile de concediu lui frate-meu când își făcea stagiul în batalionul lui și care, în loc de concediu i-a dat trei zile de închisoare. Șterge-i și pe ei. Cine mai vine la rând?
 — Părintele Cristescu cu cocoana preoteasă și cu copilașul.
 — Măncăciosul ăla micu de-și vără degetele în sosuri? Șterge-i imediat. N'am nevoie de popi. De câte ori l-am chemat la sfeștanie, nu s'a simțit niciodată să nu-mi ia parale. Și pe urmă, să-ți mai spui și altceva... Părintele Cristescu seamănă leit cu popa de tref din cărțile de poker. Și nicio carte nu mi-a purtat mai mult ghinion pe lumea asta, ca popa de tref... Prin urmare, n'am niciun interes să-mi aduc ghinionul în casă.
 — Păi, atunci dragă Costică dacă șterg toată lumea, la rând, pe cine naiba mai chemăm? Țăla e așa, ăla e pe dincolo, ăla nu-ți place, cu ălălalt te-ai certat. Dumnezeu să te mai înțeleagă, zău așa!
 — Ia ascultă, dragă, dar în definitiv ce sunt obligat să chem pe cineva? N'am nevoie de nimeni! Scurt! De unde și până unde, moda asta să chem la masă tot cartierul. Șterge-i pe toți... Nu mai chem pe nimeni n'am nevoie de nimeni... Decât să cheltuesc o avere ca să satur jumătate Bucureștiul, mai bine te iau pe tine și mergem, neică, amândoi și mâncăm frumușel în oraș, că tot s'au deschis grădinile de vară și vream noi să mergem odată și să mâncăm mititei la grătar... Facem o petrecere în doi de ziua noastră să se ducă buhul... Și unde pui că avem și lăutari?!
 — Nemulțumită, Lenuța lăsă buza în jos, ca un copil căruia îi tai pofta de joacă, trimețându-i la culcare... Își privi soțul, la început cu dispreț și-apoi, după o clipă de gândire, cu o mare admirație... Mototoli lista invitațiilor în mână și zise cu vocea ei econoamă, de gospodină înăscută:
 — Țț... Nu e bine, de ziua noastră, să eșim în oraș... Cine știe, ne vede cineva și poate să-și închipuie că «ne-am eschivat» de calicenie... Eu zic să facem altceva...
 — Ce? se încruntă, pentru orice eventualitate, soțul.
 — Mergem pe la tanti Eleonora, că tot la Sfântul Constantin și Elena, serbează și ea... Poate avem noroc și ne oprește la masă!..

Tudor Mușatescu

PROFESORUL DE ISTORIE

de MIHAIL ZOȘCENCO

Traducere din rusește
de ȘTEFAN BALJALARSKI

Profesorul Ivan Semionovici Trupicov și-a potrivit vestonul scurt, a tușit cu sfială și a intrat în clasă.

— De ce ai întârziat? — a întrebat elevul de serviciu. Semionovici l'a salutat respectuos și i-a răspuns încet:

— Știți, din cauza tramvaiului... Am scăpat tramvaiul..

— Pretexte! — a spus elevul de serviciu.

Profesorul s'a așezat timid pe marginea scaunului și a închis ochii. Amintiri ciudate îi veneau în minte.

Acum câțiva ani, el, profesorul de istorie, intra în

citiți despre reformele fostului Alexandru I. Poate că e cineva dispus să-mi spună ceva despre reformele fostului Alexandru I. Să știți, camarazilor, că eu vorbesc cu mare dispreț, despre foștii împărați. — Se auziră râsete.

— Mă emoționez, camarazilor, — a zis profesorul. —

Să nu interpretați greșit cuvintele mele. Eu nu insist. Sunt bucuros, văzând că nu vreți să fiți examinați... Mă emoționez, camarazilor...

— Taci din gură, odată! — răsună dintr'un colț o

clasă: toți elevii se ridicau în picioare. Ivan Semionovici Trupicov, cu un pas măsurat și greu trecea la catedră, deschidea catalogul și... ce liniște extraordinară domnia în clasă!. Trupicov se uita încruntat în catalog și striga:

— Semionov Nicolae!

...Profesorul tresări, aducându-și aminte de situația în care se află acum; a deschis ochii și a rostit încet:

— Semionov...

Ce vrei? — a întrebat elevul răsfoind un album cu mărci.

— Nimic, — a răspuns profesorul. — Să nu dați prea mare atenție cuvintelor mele... Am spus numai...

— Ce-ai spus?

— Nimic... Am vrut să știu dacă Semionov e prezent...

— Sunt aici... sau poate, nu mă vezi? — a spus Semionov, cercetând la lumina ferestrei o marcă.

Profesorul a început:

— Să mă scuzați, camarazilor, aveți pentru astăzi... adică am vrut să spun... vi s'a propus pentru astăzi să

voce. — Croncănești ca o cioară. — Ai auzit?

— Tac... Am tăcut... — zise profesorul — Eu vorbesc încet. Am vrut numai să întreb pe tânărul camarad Semecikin: ce noutăți politice a extras domnia sa din ziarul «Pravda»?.

Semecikin a pus ziarul într'o parte și a zis:

— Ce-i asta? O aluzie ca să nu mai citesc ziarul? Știi ce te așteaptă pentru așa ceva?

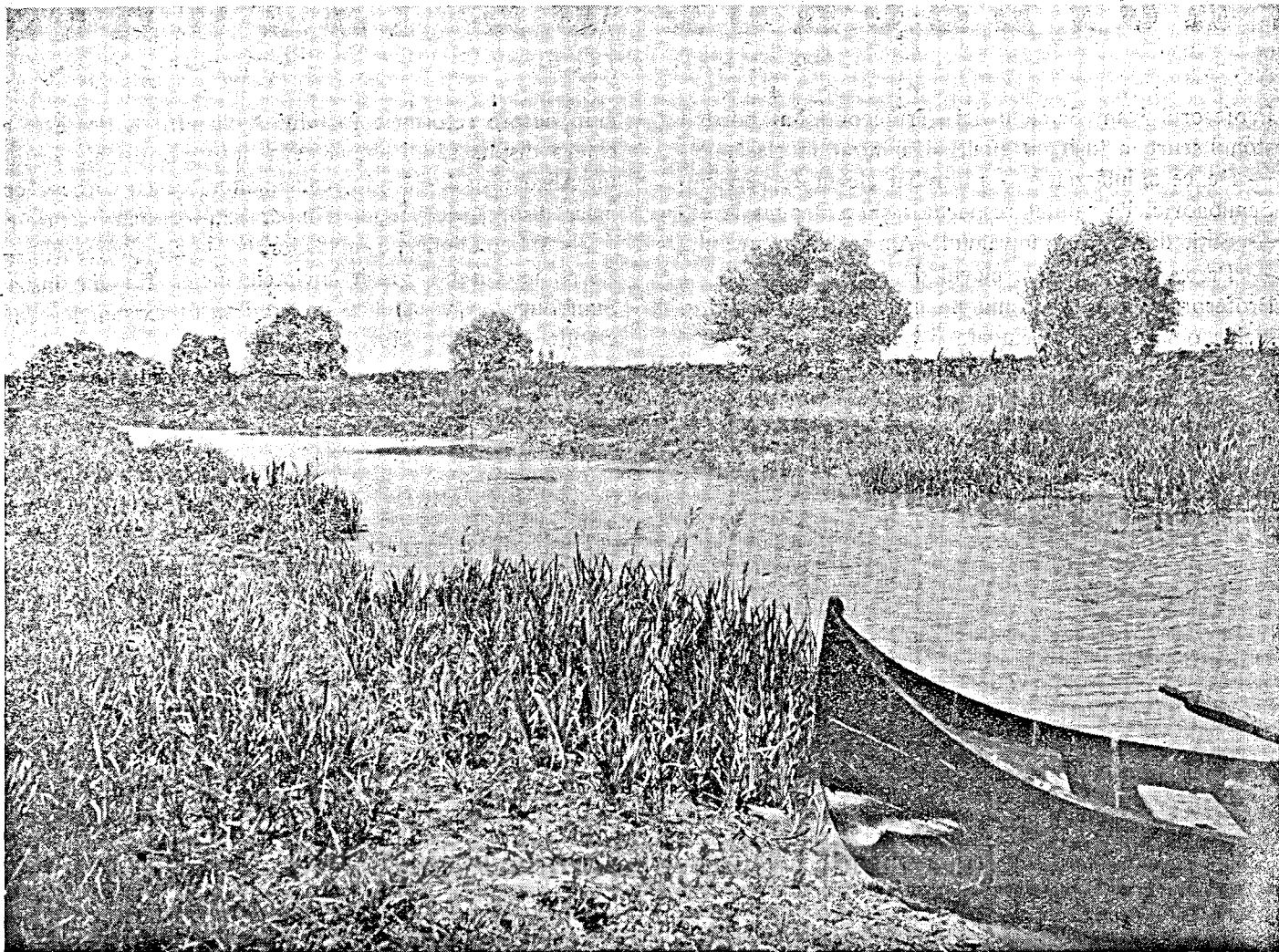
— Nu-i nimic... Nu-i nimic... Pentru Dumnezeu, nu-i nimic... Adică n'am zis nimic relativ la Dumnezeu!.. Să nu interpretați greșit...

Profesorul, emoționat, a început să se plimbe prin clasă.

— Ce te tot plimbi? — a strigat cineva. — Treci lângă tablă și stai acolo!

Profesorul s'a oprit lângă tablă și suflându-și nasul în cârpa de șters creta, a început să plângă încet.

Astăzi, poate, nu mai există asemenea profesori. Inșă au fost destui în anul de pomină 1918.

Din Bălțile Vâlcovului

V Â L C O V U L

La cele trei porți ale Dunărei păzesc trei orașele, pescărești sau de trecere a marilor vapoare. La Sulina sunt amintiri elenice, la Sfântul Gheorghe, urme ale purtătorului de biruință genovez.. Ce este la Vâlcov? Numele însăși sună a singurătate și a urlet de lup închis pe un grind de năvala apelor. Vâlcovenii, cari s'au lăsat aci mai de curând dinăuntrul Rusiei, trebuie să fie o amintire a acelor ruși vechi porniți încă dinainte de anul o mie, dealungul coastelor Mării, la cucerirea Bizanțului. Sunt ca un popas al oamenilor de Miazănoapte, cari începeau să răspundă oamenilor de Miazăzi, învățați la pătrundere ușoară spre pământurile scite.

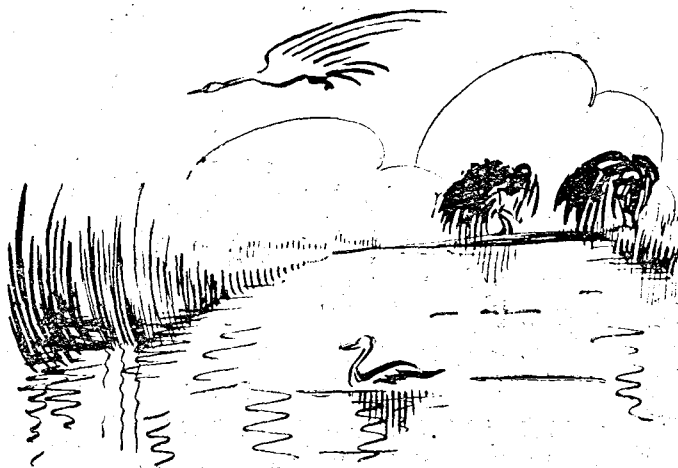
Totdeauna m'am uitat cu jind la acea despletire a fluviului în care Vâlcovul se zbătea ca un pește într'o plasă. Ani întregi n'am putut să ajung până acolo. Rușii țineau Chilia închisă. Luaseră pentru împărăția lor sfântă cea mai mare parte din Dunăre și nu înțelegeau să o împartă cu nimeni. Până când zăvoarele au fost sparte și stăpânul de odinioară n'a mai putut să lase în repede retragere de cât vase și șleपुरi scufundate, peste

care se așezau nisipuri și își zideau temelia noui ostroave. Vâlcovul însăș, apare ca o asemenea rămășiță.

Am intrat în el de multe ori și din multe părți. De pe uscat printre lacuri; dinspre mare, după ce am trecut de întâlnirea apelor dulci cu undele sărate, pe unde pândește moartea pe morunii dolofani, plini de icre negre; sau dinspre Dunăre, din sus, fie dela Chilia nouă, fie dela Periprava, după trecerea prin pădurea dela Letea. Ce desfacere de lume, depărtare de viața obișnuită, întoarcere între puterile dela început ale pământului! Nu e orizont, totul se rotește după cotiturile înșelătoare ale fluviului, și, ce aveai acum în față rămâne îndărăt, deși mergi mereu înainte. Cauți să te agăți cu desnădejde de un pâlcc de sălcii pletoase, de un ochiv sclipitor în mijlocul păpuriișului, sau de o turlă tainică de biserică, plutitoare chiar pe apă, ca o vedenie din adâncuri, dar e zadarnic. Joacă toate împrejurul tău, vin și se duc într'un alaiu neoprit, mișcat, zămislit și înecat de ape.

Vâlcovul însuș pare mai mult decât o așezare, un

popas, cu bărcile la porți, gata de plecare, cu punțile arcuite înalt, ca să treacă pe dedesupt catargele fără piedică, par'că ușor de desfăcut și de luat, cu ulițele de apă în care se oglindă sălciile monumentale și care curg și fac să crezi că poartă totul cu ele. Colțul acesta dela Mare, noul Atelkuz cu vârful în nisipuri arată și, sună străin. Numele și-au păstrat, fără nicio îndrep-

tăfire, rusești, pentru că sunt nume de seninuri de valuri în legătură cu foarte puțini oameni și ar putea fi oricând îndreptate. Nu ne putem apropia de Mare, de acest păienjeniș de graiuri și de neamuri din alte părți. Ne trebuie o rază de soare, care să intre prin ele și să le risipească. Jean Bart a avut pe vremuri minunatul plan, al înființării aici a unei crescătorii de oameni ai Mării, băeți români fără alte rosturi trimiși la Vâlcov și ruși de uscat. Planul lui n'a rămas decât un vis, la care noi să ne ridicăm din când în când ochii. Atelkuzul acesta marin, sălbatic și frumos, nespus, se păstrează și mai încolo, închis în sine și străin. Poate că mai mult decât centrul de producție pe care-l înfățișează, dar nu e chemat să-i schimbe, ci să-i întărească mai degrabă caracterul, centrul de turism pe cale de alcătuire, să săvârșească minunea. Deocamdată, greutatea ajungerii până la acest cap de țară, îndreaptă spre el expedițiile oficiale, cu oaspeți aleși, din alte hotare, care duc, în cele din urmă la o menținere a exotismului de astăzi. Dar după expedițiile oficiale vor veni celelalte, au și

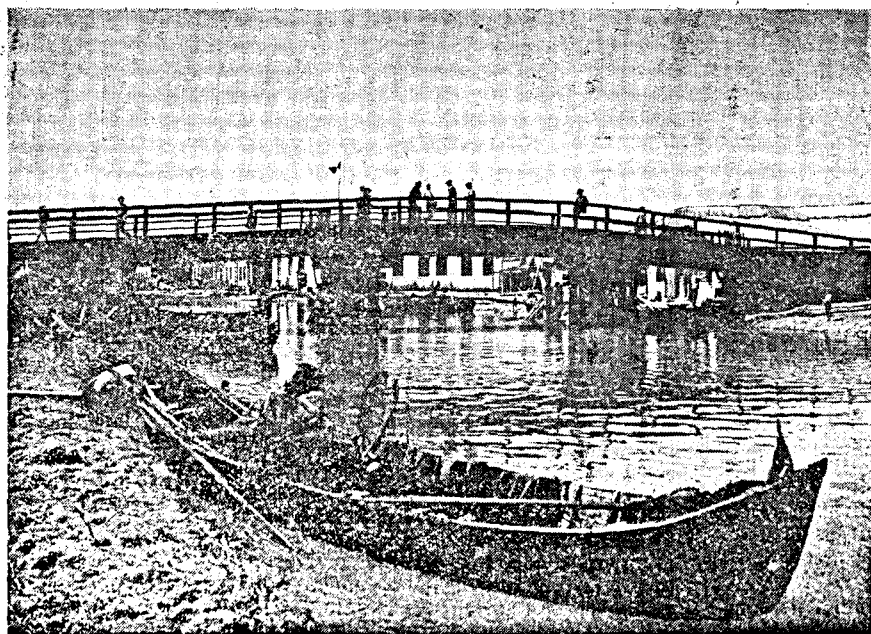
început să vie, și ele vor ști să pue o nouă pecete, de luare sufletească în stăpânire, pe poarta celei mai bogate guri a Dunărei.

Uite, o barcă și-a înălțat pânza! Vântul pe care nu-l simțeam și parcă atât aștepta, năvălește în ea și pleacă împreună în lungul malurilor joase, când de nisip moale cafeniu și când de plaur. Copii ies din curți, la capătul punților, în haine colorate,

dar nu-i luăm. Toate aceste podiști, care scot la apă și rămân spânzurate de-asupra ei, se umplu de lume mărunță. Strigă și mișcă din basmale. Vâlcovul e un oraș de copii. Poate pentru că oamenii sunt mai totdeauna ieșiți la pescuit. Orașelul cu cherhanale și cu turle de biserici începe să se învâртеacă împrejurul nostru, în mutările stranii ale zării. Am fost numai călătorii clipei. Barca, aleargă, aplecată de băltăreț. Vâlcovul scade și se pierde într'un viscol de Soare.

Și în această lume fantastică, alergătoare, numai păsările rămân nemișcate. Te-ai aștepta ca stolurile lor să se ridice sperioase și să fugă de tine la fel cu stufurile și sălciile care pier învârtindu-se. Dar mișuna aripată stă ancorată ca un alb plaur, ca un ostrov de pene... Numai mii de capete răsucite ușor privesc deștepte spre noua jivină a apelor care ești tu...

Emanoil Bucuta

Priveliște din Vâlcov

C R O N I C A

CULTURĂ ȘI CREDINȚĂ

Trăim un provizorat de neliniște și răutate. O insuficiență de respirație spirituală și o totală nesiguranță a zilei sufletești de mâine. În fața acestei dezorientări, se pune problema consolidării spirituale, în care se înghebează firesc, și problema culturii.

Sufletul omenesc își are ca rost natural, continua lui suferință spre perfecționare, apropierea lui de idealul divin („asemănarea cu Dumnezeu”) pe care l-a pierdut prin însușirea păcatului.

Această năzuință trebuie însă să și-o razime pe un temei fix și absolut, adică unul care să nu mai atârne de timpuri, locuri și oameni.

Un temei absolut nu poate însemna de cât veșnicia, — adică Dumnezeu.

Pentru a se putea cobori la noi, Dumnezeu a binevoit a ne da modelul cel viu, pe Isus Cristos. În Isus și în învățătura Lui, găsim răspunsurile la toate întrebările pe care ni le pune sbuciumata noastră viață, — răspunsuri date sub unghiul de privire al eternității.

A conduce vremelnicul cu regule veșnice, este apanajul lui Isus, cu exclusivitate în timp și în spațiu.

Apare atunci vie și lămuritoare, corelația între cultură și credință: Credința dă un conținut noțiunii de cultură, iar cultura numai prin credință își însușește o putere veșnică de creațiune.

La toate cele patru mari categorii umane (individ, familie, nație și umanitate), la grelele întrebări pline de neliniște și de îngrijorare pe care ele le pun vremii de azi, singură Evanghelia lui Isus le dă un răspuns definitiv, clar, liniștitor și etern.

Ea dă individului reguli de purtare, de curată și inobediție cuvință, de activă și îmbucurătoare muncă liber consimțită, de răbdare în suferință, de bunătate și de indulgență pentru scăderile altora, — dar mai ales ea ne dă regula regulelor — iubirea care culminează în caritatea creștină, în coronarea unui suflet cu adevărat „cult”.

Ea dă, deasemenea, răspunsul la chinuitoarea întrebare a vieții de dincolo, potolind sbuciumul îngrijorării unei morți fără înviere, isvorul celor mai mari cruzimi ale vieții omeneste.

Ce „sistem” de cultură poate da rezultate mai minunate? Și ce mai poate însemna cultură în afară de aceasta?

Căminului, Evanghelia lui Isus, îi aduce pasărea albă a idealismului, floarea aleasă a devotamentului, mireasma divină a jertfei dată de bună-voe, — și, mai presus de toate, temelie („ce-a împreunat D-zeu, omul să nu desfacă”).

Nației — asemenea — învățătura îi aduce cea de pe urmă consolidare, — iar Umanității, zguduită azi de urgia unei involburări haotice, îi aduce potolire, prin

iubirea lui Isus, *singurul* temei pe care se poate nădăjdui împăcarea neamurilor.

„Fără Mine nu puteți face nimic!” — trebuie să fie lozinca pe care s'o scriem pe frontispiciile caselor noastre, al așezămintelor obștești, ale marilor Tribunale universale, — și mai ales să ni-o însușim în suflete.

Marea problemă culturală care ne agită, tot Isus o va rezolva definitiv.

ȘI TOLSTOI A FOST EPILEPTIC

În 1928 Gosizdat (Editura Statului) a început să scoată o nouă ediție a operilor

Turn la Mănăstirea Putna

Pictură de Bunescu

lui Tolstoi. Până acum au apărut cinci din cele nouăzeci de volume proiectate.

În aceeași editură a fost tipărită și cartea D-rului Evlahov, intitulată „Anormalitățile psihice ale lui Tolstoi”.

Lombroso, cel dintâi dintre psihiatrui, cari au căutat egătura între anomalie sufletești și geni litate, l-a pus pe Tolstoi sub observație. „Am venit în Rusia în 1897, la adunarea psihiatrului, — povestește el, — și cu acest prilej l-am vizitat și pe Tolstoi pentru a verifica unele presupuneri ce le făcusem relativ la psihicul acestui scriitor. Studiind timp de mai mulți ani bazele patologice ale geniului, am găsit în diferitele opere ale lui Tolstoi atâtea puncte, favorabile teoriilor mele, (de exemplu, o boală ereditară, ciudățeni și excentrități în tinerețe, accese de epilepsie și halucinații) încât speram să găsesc o confirmare a lor

în persoana vie a scriitorului și artistului. Tot ce am văzut însă în casa marelui scriitor răstoarnă cele așteptate de mine și distruge în același timp și legendele în jurul acestui om”.

Și totuși Lombroso a continuat să-l considere pe Tolstoi un nevropat genial.

D-rul Evlahov arată că presupunerile lui Lombroso despre epilepsia lui Tolstoi sunt complet întemeiate, și se referă la lucrarea D-rului Segalin, publicată acum câțiva ani în „Arhiva clinice de genialitate” din Moscova.

Autorul, folosindu-se de numeroase date biografice, a descris accesele de epilepsie ale lui Tolstoi, urmate de halucinații, delir, amnezie și pierderea completă a cunoștinței.

El ajunge la concluzia, că Tolstoi, din cauza eredității patologice, suferea de așa zisa „epilepsie afectivă”, ale cărei accese, a vând o legătură strânsă cu turburările sufletești, au apărut exact în perioada gravă a neînțelegerilor dintre Tolstoi și soția sa.

Evlahov a adunat mai multe dovezi relative la simptomele acestei boli, cari au fost observate întâia oară în 1867.

Erau accese de mânie fără motiv. Tolstoi stătea palid, cu ochii fiși, strâmbându-și buzele. „Niciodată nu l-am văzut așa: mi-era frică și milă de el” — scrie soția sa.

Mai târziu toate crizele lui sufletești, se terminau cu asemenea accese. Citind memoriile lui V. Bulgakov, I. L. Tolstoi și A. Goldenweiser aflăm că Tolstoi încă din 1905 avea „căderi” subite. În 190 boala s'a agravat și ultima „plecare” a lui Tolstoi, după părerea D-rilor Segalin și Evlahov, nu este altceva, de cât o „fugă” epileptică.

Dovezile din cartea lui Evlahov confirmă diagnosticul medical, însă încercarea de a urmări influența boalei asupra psihicului și creațiunii lui Tolstoi e cu mult mai slabă.

Evlahov nu e numai medic ci și om de literă, care în cărțile sale s'a ocupat demult

cu răsturnarea învățăturii și personalității lui Tolstoi. El e părtinitor chiar în rolul de medic. Din stilul lui Tolstoi — „incălcit”, „greoi”, plin de „ce” și „care” — Evlahov constată existența „gândirii labirintice”, caracteristică epilepticilor.

Însă ce va zice D-rul Evlahov, dacă vom aplica acest criteriu de „gândire labirintică” altui epileptic — Flaubert, al cărui stil a ajuns până la perfecțiune muzicală? De aceea trebuie să așteptăm o altă cercetare, mai întemeiată și nepărtinitoare, în privința bazelor patologice ale geniului lui Tolstoi.

I O N V I D U

Ca un cântec care s'a dus să nu se mai audă, ca o pasăre care a plecat să cadă sub glonțul unui pușcaș din stufurile înflorite ale Capricornului, așa s'a dus, în lumea de dincolo de noi, cu inima plină

de tremurări sonore și de cer, Ion Vidu. Vidu din Lugoj. Omul în care a răsunat sufletul și pământul Banatului.

El a desprins din sufletul milenar al țăranelor cântecul marelui dor și al marelui jind și acest cântec l'a armonizat cu geniul din el, dând muzicii românești coruri de o biruitoare frumusețe cari sunt o prevestire a compozițiilor noastre de victorie.

O muzică primăvaratecă într'o primăvară a culturii românești.

Vidu venea după doi oameni de geniu: Eminescu și Grigorescu. Vidu venea cu Nunta Zamferei a lui Coșbuc, cu rapsodia lui Enescu, cu Zâna lacului a lui Sadoveanu, cu Raiul de flori al lui Luchian și cu toți prevestitorii unor creațiuni de înalt prestigiu și triumf, — pictori, compozitori și oameni de litere.

În Vidu a vibrat Banatul, lumea de dincolo de munți. El venea dela țară cu suflet din sufletul satului. Venia dintre vânturi și cuiburi, dintre flori și tulburătoare cântece bănățenești. 30 de ani a trăit ca un izbăvitor printre copii. A fost învățator. Ani și ani a umblat din loc în loc pe drumuri de deal, de câmp, pe scânteetoare cărări de flori și de vis, prin târguri și cătune, după cântece și poezie, după acel jucăuș pâc, pâc, pâc al Lugojanei ori după fiarele melodice din leturghii și cântece bănățenești. Și firește a găsit în tremurul de lumină al sufletului popular isvorul marilor cântece.

Vidu e o descoperire a lui Muzicescu. Muzicescu l'a aflat în Lugoj când a trecut munții cu corul cel mare din Iași. Era o descălcare a culturii pentru unitatea poporului pe care ei au prăpădit-o. Conducătorul de cor de la Lugoj a plecat la Iași. În conservatorul de acolo el a învățat de la cel ce muzical se instruiseră în marile școli ale rușilor, armonia.

Dascălii lui Vidu sunt aceștia doi: poporul și Muzicescu.

Vidu ia cântecul din inima bănățeanului și-l armonizează simplu cu geniul lui răscolit și potențat în clasică școală a lui Muzicescu. Corurile lui Vidu sunt armonioase ghirlande muzicale pentru spectacole de fericire.

Când a venit în 1906 cu reuniunile corale de peste munți, tot Ardealul a răsunat în noi și legământul unității sufletești s'a făcut prin *Peste Deal și Lugojana*, definitiv.

Ion Vidu e un precursor al fericirii de azi, care mult mai târziu va fi simțită.

O EPARHIE ZIDITOARE

În Eparhia de Roman s'au zidit și s'au restaurat în 8 ani, 201 biserici. Zidirea și restaurarea bisericilor coincide cu anii de păstorie ai prea Sfințitului Lucian, episcopul Romanului.

În nemulțumirile și durerile de azi această știre se ridică și se împărtășe ca un fum de sacră bucurie. Izbăvirea popoarelor nu este numai o problemă de economie rigidă, o problemă severă de finanțe. E mai mult o problemă de domeniu sufletețesc. E o problemă de spiritualitate creștină. Viața nu e pâine, aer și sânge, ci

idealul din noi, silința de a deveni ceiace e posibil să ajungem: creștini.

DASCĂLUL COMȘA

A murit în Sibiu bătrânul dascăl Comșa care părea vechiu cât țara și fără de sfârșit în viață. Un iscălitor al vestitului memorandum către Împăratul Austriilor și unul din întemnițații de la Vaț.

S'a dus lăsând o strașnică amintire despre sufletul și ostenelele lui pentru arta plastică și spirituală a țărănilor.

„Căldărelele bunului econom” pregătite de dascălul Comșa au fost primele cărți reale de gospodărie agricolă.

Oomșa a fost și un îndreptar lingvistic pentru ardeleni

Rămâne de la el pentru cultura țării *Albumele de ornamentică* în care e strânsă ca într'un tezaur de eternitate, arta rustică ardelenască.

Veneția

Pictură de Bunesco

VĂLCOVUL

Oine n'a cettit cu durere veștile grele despre Vâlco, căzut în mânia de apă a Domnului. Zăpoarele iernii au făcut ca Dunărea să se reverse asupra lui. Case și gospodării sunt cuprinse de apă, vite și păsări sunt răsnite și pierdute, oamenii sunt plecați cu copiii și cu carele de calabalăc. Ca în bejenie de răsmeriță au poposit la pescarii săraci din Jibreni cu foalele și molimele după ei !. N'au nici liniște, n'au nici pâine.

Ne doare ruina acestui târgușor de pictură așezat între plaure de vis, cu viețări și păsări ca în rai, Veneție rustică a țării, pictată și descrisă în pagini de luminoasă proză românească.

Lotcele sunt azi coșciuge, oamenii risipiți și turburați, casele căzute. Curând însă vor înfrunzi sălcii de mal, plaurele

vor înflori și când vor veni în stuful de flori al bălților flamingii și păsările paradisului, Vâlcoval va fi nou.

Oamenii se vor gospodări prin sprijin și prin muncă, iar noi ne vom bucura din nou de frumusețea acestui târg de poezie pescărească.

CURIERUL

■ A apărut «Le mois», o sinteză a activității mondiale. 300 de pagini. Primul număr e o relatare amplă a faptelor din Ianuarie: politică, economie, viață socială, literă, teatru, artă, știință... articole, comunicări, analizi. E un plan invariabil pentru fiecare diviziune: luna și actualitățile, ideile și timpul, oamenii și operele, opiniunile.

Revista e artistic și bogat ilustrată.

■ Belgia organizează expoziții retrospective închinată marilor pictori din sec. al 19-lea.

■ Salzburgul a sărbătorit a 175-a aniversare a lui Mozart. Șapte mii de copii au cântat în catedrala orașului un fragment muzical dintr'o compoziție scrisă de Mozart în copilăria lui. Arhiepiscopul din Salzburg și Paumgartner au celebrat prin răsunătoare cuvântări pe divinul muzicant.

■ Italia pregătește o ediție națională a operelor lui Carducci.

■ Săptămâna viitoare se va deschide la Lyon o expoziție de marionete, care va cuprinde toată documentarea din Europa asupra artei marionetelor.

■ Senatul francez a votat un credit de 2.000.000 fr. pentru comemorarea centenarului legilor cari au creat învățământul obligator și gratuit în Franța.

■ S'a deschis la Budapesta o expoziție de pictură norvegiană sub patronajul regelui Haakon. Expoziția s'a inaugurat în prezența lui Horthy.

■ Direcția Presei și Educației Poporului țin ca Expoziția din București „România în fotografii” să se organizeze și în marile centre din Ardeal, Basarabia și Bucovina. În primăvară, firește.

■ În Germania a apărut o splendidă carte literară asupra celei mai mari arte

de cinematograf: Greta Garbo.

■ Veneția a cumpărat casa în care s'a născut Goldoni. Palatul Centani. Se va organiza în el muzeul Goldoni.

■ Vaticanul a interzis catolicilor din Roma să viziteze Catrienala de artă din pricina operelor cari ofensează morala. Vaticanul crede ca această expoziție e o insultă adusă Romei.

Un jurnal de artă observă însă că Vaticanul conține sute de opere indecente dar admirabile și că o piesă de artă nu e nici odată indecentă afară numai dacă această piesă nu este un obiect din «muzeul secret» al Neapolului.

■ Anglia a întins, în sfârșit obligativitatea învățământului până la 16 ani. Legea impune o cheltuielă anuală suplimentară de 9.000.000 lire sterline.

■ Contesa de Noailles va publica „Le livre de ma vie”.

Mecet la Mamaia

Iarnă

Pictură de Nichita

D O I P I C T O R I

G. H. NICHITA

Luptând cu greutate din acelea care însemnează o cumplită piatră de încercare pentru un talent, artistul — de cele mai multe ori — cade într'o răsvrătire, improprie de a creia. Rare ori, cumpăna aceasta poate aduce reculegerea creatoare.

Gheorghe Nichita, ascultând chemarea irezistibilă pe care i-o făcea arta, a părăsit toate „binefacerile”, u n e i existențe burgheze asigurate, eșind dintr'o carieră, care nu era a lui. Căutându-se apoi pe sine, o bună bucată de vreme, pictorul s'a risipit în sterile încercări, care îl amenințau cu ratarea. De veghe însă, stătea neconținut chemarea de la început, — și pictorul, tras departe de „deșertul sbucium al lumii”, a intrat definitiv în „ogorul de lumină”...

Expoziția lui a fost o splendidă revelație. Aduce cu el înaltă expresiune de artă

a unor fragmente de viață românească, într'o tonalitate picturală potolită și cumpătată, utilizând un desen de-o maturitate impunătoare.

Nevoind cătuși de puțin să părăsească terenul pururi real al tradiției, vrând, în același timp, să adauge acestei tradiții năzuințe noi, Nichita își butește a realiza o sinteză din cele mai fericite, un *modernism tradiționalist*, expresiune care nu-i un simplu paradox.

Nichita aduce o tradiție înaltă, prin expresiuni actuale și ingenioase, ceea ce alcătuiește, în același timp, un modernism înfrânat și inteligent canalizat, ferit de exagerări și ciudățenii.

E. SĂULESCU

În convenționalismul de astăzi prea adeseori ucigător de artă adevărată, pe care asemenea expoziții colective îl aduc

cu ele, — pânzele acestui înzestrat pictor se înfățișează, ca totdeauna de altfel, pline de o artă reținută, demnă și sobră. Se vedește din ele grija de a nu ceda unui modernism aducător de glorie pasageră, precum și o nepăsare aproape totală față de orice „expediente” utilizate adeseori de confrății săi întru a plăcea marelui public. Sunt lucrările cinstite ale unui sihastru al penelului, absorbit de „eternul” frumos din peisagii și din flori, din întinsele câmpii potmolite sub zăpadă și din icoanele vechi, patinate de vreme. Știm că pictorul Săulescu trăiește la Mănăstirea Dealului, între muncelele dâmbovițene și aproape de argintia sclipire a Ialomiței.

Când și când, ca un călător tăcut și surzător, dânsul ne aduce dinspre acele locuri, câteva bucăți de viață prinse pe pânză, în culori liniștite, scutite de trepidația fosforescentă a ahtiaților de glorie pământeană.

Vasul cu flori

Pictură de Săulescu

Delft

Pictură de Marius Bunescu

BCU Cluj / Central University Library Cluj

PICTORUL MARIUS BUNESCU

De câte ori am vizitat o expoziție a lui Marius Bunescu am avut certitudinea că pictorul acesta și-a cunoscut chiar dela începutul carierei sale însușirile. Numai așa mi-am explicat stăruința cu care un drum fără ocoluri și căutări, a fost străbătut, cu pași siguri, spre izbândă. Marius Bunescu e unul din rarii meșteri care s'a menținut în domeniul artei pure. El a știut că drumul spre marile creații duce prin adevăr și sinceritate. Nu cunosc altul cu o artă atât de sinceră și convingătoare. Ferit de falsificare printr'un temperament echilibrat și clar, Bunescu a înțeles să birue fără să-și coboare arta la concesiile ieftine. Cucerirea e cu atât mai prețioasă cu cât s'a ajuns la ea, pe căi înalte, fără abdicări. Marius Bunescu s'a strecurat printre confrății săi oboșiți de goana după noutăți formale, liniștit și senin, ca dru-

meul care știe sigur încotro merge. Dacă nu ne-ar stăruii încă în amintire portretele calde și vii din expozițiile mai vechi, am spune că Marius Bunescu e un mare peisagist. Acele portrete și cele câteva naturi moarte din noua expoziție ne obligă să adăogăm că Marius Bunescu e un pictor mare. Acest pictor a ajuns astăzi la o definitivă stăpânire a materiei cu care lucrează. O pânză de Bunescu e un fragment de natură, cu o viață aparte. Darul lui Marius Bunescu e cu totul original. Viziunea lui e proaspătă și personală. Culoarea e densă și vibrantă. Efectele de pastă sunt bogate. Valorile sunt alăturate firesc și gradate meș eșugit. Construcțiile au echilibru normal. Planurile au o perfectă organizare și o atmosferă adecvată. Calitatea cea mare a picturilor lui Bunescu e unitatea desăvârșită ce le stăpânește. Lu-

crările acestui pictor sunt total lipsite de stridențe. Expoziția actuală, cu toată varietatea motivelor, e tot ce poate fi mai unitar. Și aceasta fiindcă Marius Bunescu imprimă creațiilor sale ritmul și vibrațiile unui temperament puternic și le insuflă o nestăvilită putere vitală. Marius Bunescu e un pictor care își iubește și-și cunoaște arta. Pânzele lui sunt din cele sortite să înfrunte vremea. Fiecare expoziție a lui Marius Bunescu a fost o treaptă spre slăvi. Ajuns astăzi pe un pisc abia răvnit de alții, neobosit, Marius Bunescu cercetează calm văzduhurile. Căile lui duc tot în sus. Și nu s'au sfârșit.

Zaharia Stancu.

V I T R I N A

CĂRȚI VECHE DESPRE ȚARA NOASTRĂ

Enea Silvio Piccolomini, cunoscut sub numele de Papa Piu al II, este cel dintâi scriitor care, ocupându-se între altele, și de noi românii, a pus în circulațiune faimoasa interpretare a următoarelor versuri ale lui Ovidiu, după care, numele de Valah se trage dela perfectul roman Flaccus:

*Præfuit his, Græcine, locis
modo Flaccus; et illo
Ripa ferox Istri sub duce tuta
(fuit.*

(Epistolae ex Ponto. Liber IV, eleg. IX).

Această descendență legendară, astfel demonstrată de savantul Papă, a trecut, grație marelui autorități științifice a ilustrului stenez, în mai toate tratatele și cronicile ulterioare în care avea să se pomenească și despre poporul român. Tocmai în secolul al XVII ideia latinității noastre a trecut, din izvoarele srteine, în conștiința cronicarilor noștri. Cel dintâi Grigore Urechie și apoi învățatul Miron Costin, luând cunoștință de scrierile eruditului Papă Piu al II-lea pun și dânsii în circulație, discutând-o cu argumente mai mult sentimentale de cât istorice, această origină latină, după care Spătarul Milesco, Dimitrie Cantemir, stolnicul Cantacuzino, Văcărescu și alții, o reliau în operele lor cu lux de argumente.

Enea Silviu Piccolomini, născut în Siena, a făcut numeroase călătorii în Europa ajungând până în Boemia, inițiindu-se în tainele politice orientale în calitate de secretar al diferiților suverani, ca delegat la multe concilii și ca ambasador la Roma, pe lângă Curie. Intrat, după o svânturată tinerețe, în cariera ecleziastică, ajuns în doisprezece ani, din preot, Papă și fu încoronat în 1458 sub numele de Piu II, făcând să strălucească prin virtuțile și învățătura sa, Sfântul Scaun.

Activitatea sa politică, ca îndemnător neobosit al cruciadelor împotriva turcilor nu este mai prejos de aceia istorică și literară. Ca umanist a scris comedii, poezii lirice, scrisori, cuvântări, opere de erudiție istorico-geografice, nuvele erotice și tratate de teologie. În scrierile sale istorice mai importante, cum sunt „*Commentarium rerum memorabilium*” și „*Cosmografia*” găsim numeroase pasagii privitoare la țările noastre, la origina noastră latină, precum și importante detalii asupra unor Domni români, ca Vlad Tepeș, Ioan Corvin de Huniade și alții.

Despre marele erou al creștinătății, Ioan Corvin, Iancu Vodă al legendelor de mai târziu, Enea Silviu știa că este de origină română, afirmând în ciuda altor cronicari

Monasterij Wetigshen
C Pistole zvaris
 tractat Pij se
 cūdi pōtificis
 maxim: ad di-
 uersos in q̄dru
 plicivite ei sta-
 tu trāsmissē nouiter impressē
 feliciter incipiunt.

Enūdatur Zugdunt ab Stephano gueynard. als p̄snet eiusde ciuitatis bibliopola: et ciue in vico mercutiali: vulgariter in la rue mercbtere p̄rope sanctuz Anthontam.

contemporani, doritori de a fi pe placul Ungurilor, că neînfrântul voevod al Ardealului „Valachus erat”.

Este ușor de închipuit de câtă simpatie se bucura în ochii neîmpăcatului dușman al turcilor care a fost până la moarte, Enea Silviu, orice creștin care lupta cu glorie împotriva păgânului. Cuvinte de laudă are Piu al II-lea și pentru viteazul Castriot, Scanderbeg, spaima turcilor, acela care avea să rămână în cronici cu porecla care nu i se cuvenea lui: „le chevalier blanc de Valaquie” meritată mai de grabă de celalt viteaz, Iancu de Hunedoara.

Despre Vlad Tepeș, infricșătorul omorător de turci, Enea Silviu relatează versiunile care circulau pe vremea sa, tipărite în diferite broșuri, în Germania, în care autorii anonimi, îl arătau ca pe un monstru setos de sânge, ca pe un tiran diabolic asemănător gențiilor rele care trăiau în imaginația exaltată a evului mediu.

Numeroasele scrisori și cuvântări pe care inimosul Papă le-a scris, sau le-a ținut în

feluritele împrejurări ale strălucitei sa.e activități, fie ca ambasador, fie ca legat la concilii, ca episcop, sau în fine, ca pontifice suprem, au fost publicate, parte chiar în timpul său, parte după moartea sa, în edițiuni incunabile, astăzi de o mare raritate; ele au fost retipărite la un loc și în sec. XVIII, iar în vremurile noastre, în publicațiunile savante.

În cele mai multe din aceste scrisori, îndemnuri către fruntașii politici ai vremii sale, pentru combaterea și alungarea din Europa a turcilor, sub puterea infricșătoare a cărora, tocmai căzuse Constantinopolul, se găsesc numeroase pasagii care privesc țările române, poate cele dintâi mențiuni de acest fel, într-o operă universală și din care reese, cât preț puneia ilustrul Papă pe rezistența noastră împotriva puhoiului otoman.

Dintre tipărițile antice ale epistolelor lui Enea Silviu Piccolomini, prezentăm aci o prețioasă și frumoasă edițiune gotică, din Lyon, apărută în anul 1518, în editura lui Stephan Gueynard.

Este un volum în 4° de 195 pagini nenumerate, având frontispiciu — pe care îl redăm după exemplarul aflat în posesiunea noastră — compus din bizare ornamente xilografice, așa cum se obicnuia la tipărițile lyoneze, gotice, din primii decenii ai secolului XVI-lea.

Volumul pe care îl prezentăm aci a fost, în 1659, după cum reese dintr-o însemnare manuscrisă de pe titlu, în posesiunea mânăstirei Weingarten (Germania) Se mai găsesc însemnări manuscrise, adnotări și glosse, care se înșirue pe marginele textului. Mulțe din aceste însemnări l tinești prezintă un deosebit interes cuprinzând scurte relatări despre evenimentele contemporane.

Reproducem și colofonul cu locul, numele editorului, ziua, luna și anul tipării, dispozițiune tipografică datând dela origina tiparului, când toate aceste date prezentau un interes deosebit, această minunată artă fiind pe atunci, o artă primitivă, aproape personală a fiecărui meșter renumit.

C. Pij. pontificis maximi: cui ante summū episcopatum primus quidē imperiali secretario: tandē episcopo: deinde cardinali fuenit. Eneas filius nomen erat: familiaris epistole ad diuersos in quaduplicivite eius statu transmissē. Impresse Zugd. per Johannem Doylin a 16. decembris. Anno. dñi. M. D. CCCC. LVIII. Die. xv. April.

A. Pomesu Gilley

C A R Ţ I Ş I R E V I S T E

„ÎNTR'UN COLŢ DE RAI“

Nuvele de I. I. Mironescu.

Ridicat de pe aceleaşi meleaguri cu Creangă şi cu Hogaş, d. I. I. Mironescu li se aseamănă şi în literatură. Aceiaşi robusteţea frustă, aceiaşi pornire spre humor şi şagă, aceiaşi claritate nedesminţită în expunere.

Volumul despre care vorbim este alcătuit din trei mari nuvele, din care, cele dintâi „Într'un colţ de rai“ şi „Tulie Radu Teacă“ sunt satirice, iar a treia „Prăpastia“, mult deosebită de ele, e o bucată cu subiect luat din viaţa vechilor boeri moldoveni din veacul trecut.

Fără îndoială că bucata care stă în frunte şi prin factură şi prin cuprins, este cea de la mijloc „Tulie Radu Teacă“, una din cele mai isbutite bucăţi satirice din literatura română.

Străbătută de un humor sănătos şi lipsit de maliţiozitate, scrisă cursiv şi fără intenţii utilistice, ea e un mare hohot de râs, pe socoteala unui baci ardelean, zisul Tulie Radu Teacă. Chiar în compoziţia numelui găsim elementul satiric. Acest baci, având doi feciori la şcolile de la Beciu, adică de la Viena, se hotărăşte să plece într'acolo ca să-i vadă, şi, — de s'o putea, să vadă şi pe drăguţul de împărat. În acest scop, se pregăteşte din vreme, umplându-şi dăşagiile cu tot felul de bunătăţi şi luând toate întreprinderile, ca şi cum ar pleca pe lumea cealaltă. De altfel, baciul nu mai călătorise cu fuşul, adică cu trenul, — aşa că atunci când se văzu în el, nu mică îi fu mirarea. Ceea ce îl umplu însă de năduf, e că, fără să bage de seamă, se urcă în tren şi căinele lui de la stână, Laios, din pricina căruia are de pătit multe baciul, în tren şi la Viena.

În sfârşit, cu chiu cu vai, după o sumedenie de peripeţii — una mai variantă ca alta, baciul ajunge la Viena, urmat în deaproape de credinciosul său animal.

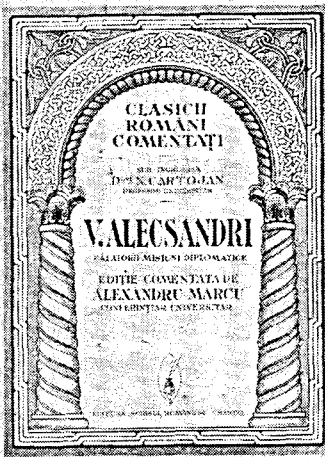
Aici, — altă întâmplare... Cercetând la gazda unde ştia că stau băieţii, află că ei s'au mutat, fără să lase noua lor adresă. Ce să se facă? Nu cunoştea pe nimeni — şi nici o boabă nemţească. Întâmplarea îi scoate înainte pe un cunoscut de prin partea Breşcului, feciorul unui gospodar român, — care ajunsese ofiţer în oastea drăguţului de împărat... I-se luminează înainte. Ofiţerul îl încredinţează pe baci că-i va găsi pe feciori. Până una-alta, se duc la un birt, să-şi ostoaiească foamea. Acolo, în urma unei alte hazlii întâmplări cu nişte stridii, ofiţerul plecă fără să-i mai poată da adresa feciorilor, iar baciul Tulie Radu Teacă, văzând că nu-i chip să-i găsească, pleacă spre sară, ca s'o pornească spre casă... Şi aşa, se sfârşeşte homerical drum al baciului la Beciu, fără să fi isbutit să-şi vadă feciorii...

În jurul acestui subiect foarte simplu, satira d-lui I. I. Mironescu, ţese o împânzire minunată, de viaţă plină şi veridică. Elementul satiric nu dizolvă realitatea, şi nici n'o deformează, — e chiar o componentă a vieţii descrise. Avem o înlănţuire de tablouri vii, într'o frescă de-o neobişnuită vioiciune.

Asemănătoare cu această bucată, „Într'un colţ de rai“ nu se poate ridica însă până la deplinătatea ei. Iar bucata a treia „Prăpastie“ e prea diferită de ele, pentru a le discuta pe acelaş plan.

Cartea d-lui I. I. Mironescu se ceteşte cu o intensă plăcere.

A. L. M.

CLASICI ROMÂNI COMENŢAŢI:
„CALĂTORII“, de V. Alexandri

Ediţie comentată de Alexandru Marcu

Într'o vreme când editurile nu activează decât prudent şi comercial, „Scrisul Românesc“ din Craiova realizează îndrăzneala unei colecţii a «Clasicilor români comentaţi». Este un act de conştiinţă şi de cultură, evident prin sine mai mult decât prin orice alt cuvânt de recunoaştere.

Valori verificate, clasicii constituiesc în genere o lectură sigură pentru formarea gustului literar: în şcoli şi chiar în pături superioare, cărţile lor au rost de a introduce şi pregăti.

Este un adevăr pe care, la noi, între edituri, l'a înţeles în mare cea dintâi „Minerva“. Apoi „Cartea Românească“. Şi astăzi parţial, editurile mai tinere. „Scrisul Românesc“ făgăduieşte în plus două lucruri. Mai întâi continuitatea. Autor lângă autor, ca o istorie literară exemplificată. Apoi pregătirea lectorului pentru fiecare scriitor. Comentarea autorilor, deci familiarizarea cititorului cu sensul şi tainele cărţii.

Amândouă aceste făgădueli, conducătorul colecţiei, d. profesor N. Cartoian, le-a împlinit întocmai: „Scrisul Românesc“ a tipărit până acum şase cărţi despre Cogălniceanu, Bălcescu, Alexandri, Slavici şi Eminescu, comentaţi respectiv de d-nii: N. Cartoian, P. P. Panaitescu, Alexandru Marcu, Scarlat Struţeanu şi I. Murăraşu.

Ultima carte, proaspăt apărută de sub teascurile „Scrisului Românesc“, este aceea a „Călătoriilor“ lui V. Alexandri, îngrijită şi adnotată de d-nul Alexandru Marcu, a cărui prefaţă introductivă, de aproape 30 de pagini, cuprinde o serie de note informative şi comentarii critice din cele mai erudite şi judicioase din câte s'au rostit asupra lui Alexandri.

Temperament neliniştit, bardul din Mirceşti a fost, ca toţi romanticii, un mare călător, după cum singur o mărturisea:

„Dorul de călătorii se deşteptase în mine de când într'o noapte două şcolari, fraţii Caciuc, ne povestiră nenorocirile lui Robinson Crusoe şi, de atunci mintea mea devenise un muzeu de tablouri ce reprezentau corăbii sfărâmate de stânci, valuri de mare, umflate cât munţii, cete de sălbateci cari frigeau oameni pentru ospăţul lor...“

Din această pasiune, din «dorul de lumină» şi din «amorul de soare», pornesc toate notele sale de drum: călătoriile pe meleaguri străine sau în munţi româneşti.

Răsfoind paginile acestui volum, lectorul va întâlni un Alexandri prea puţin cunoscut. Un altul decât s'ar fi aşteptat. Mult mai tânăr şi rezistent vremii.

Deşi, în majoritate, transcrieri de stări interioare, literatura de călătorii a lui Alexandri este mult temperată şi colorată prin descripţie: alături de Ghica, Cogălniceanu, Odobescu şi Ruso, Alexandri este unul din precursorii literaturii autohtone de drumeţie.

Pentru cititorul de azi „Călătoriile“ lui Alexandri vor fi, desigur, o revelaţie: să nu uite că datorează aceasta d-lui Alexandru Marcu şi «Scrisului Românesc».

TOIAGU PRIOTESII

Poveşti de N. Ploşşor

Literatura d-lui N. Ploşşor are înainte de toate, scriam cu prilejul apariţiei primului său volum de proză, meritul de a descinde dintr'o autentică sursă românească: pornind dela specularea insistenţă a unor motive de folklor regional, scrisul său se ridică, mai ales în bucăţile intitulate „Olteneşti“, până la construcţia de o reală valoare literară; realizări demne de un veritabil continuator oltean al lui Creangă.

Asemănarea nu ni se părea deloc lipsită de justeţă: îmbrăcând pe o anecdotică, în care nici amănuntul savuros şi pitoresc nu lipsea, un bogat material de memorialistică personală sau de izvor folkloric, d. Ploşşor izbutea câteva admirabile „Amintiri“, în care se simţea vecinătatea marelui povestitor moldovan, prin identitatea de atmosferă dar nu şi de situaţii, fără ca, prin aceasta, invinuirea de directă influenţă să poată lua totuş glas.

Ce trebuia reproşat d-lui N. Ploşşor era, cel mult, excesiva sa păstrare în forma de vorbire locală datorită ei, vocabularul cărţii ajungea să fie încărcat cu termeni încă neîmpământenii în expresia literară. Mulţumită însă aceleiaşi aduceri în drumurile circulaţiei verbale a unor îndelung tănuite cuvinte româneşti, stilul d-lui N. Ploşşor se îmbogăţea cu efecte de o rară muzicalitate.

Meritoasă ca realizare personală, cartea d-lui N. Ploşşor devenea realmente de preţ prin evidenţierea rezultatelor de artă care se pot obţine folosindu-se avutul de folklor regional: prin această indiscutabilă dovadă, „Ceaur“ ne era mai cu osebire aproape.

Mai puţin nou ca expresie, „Toiagu Priotesii“, recentul volum de nuvele al d-lui Ploşşor, pleacă tot de a povestirea şi umorul popular. Puritatea lor este însă depăşită. Tulburată de un sensualism exagerat: patru din cele şapte nuvele ale cărţii, sunt aproape simple localizări într'un mediu românesc a unor reminiscenţe şi momente din Boccaccio. Nu este, fireşte, exclus ca aceste povestiri să fie numai prelucrate de d. Ploşşor. Ca intervenţia sa să fi fost numai de natură formală. Dar aceasta nu modifică prea mult faptul: „Toiagu Priotesii“, „Papii Popucii“ şi, mai ales, „Cap nu doleac“, îşi au, cert, origina de dincolo de hotarele literaturii noastre, indiferent de căile pe care au ajuns la d. Ploşşor sau în popor.

Faţă de prima carte, „Toiagu Priotesii“ nu adaugă decât unele frumuseţi de descripţie şi de vocabular. Deci mult mai puţin decât râvnca aşteptarea noastră.

AL. BADAUŢA

T E A T R U

V L A D Ț E P E Ș

6 tablouri în versuri de Ludovic Daus

Teatrul este o artă și, ca toate artele, evolutiv. În teorie generală teatrul trebuie să reprezinte spiritul și metodele epocii pentru a câștiga interesul spectatorilor și a nu distona cu credințele zilei — pe cari, nu e mai puțin adevărat că de multe ori le determină. În felul acesta, el rămâne document pentru viitor, oglindă a mentalității și obiceiurilor timpului când a fost scris.

Teatrul istoric, are cu totul alt rost. După documente, el reconstitue epoci trecute sau fragmente de istorie, pentru ca făcându-le viabile în scenă, să fixeze mai bine noțiunile. În construirea acestui gen se întrebuițează metoda deductivă, contrariu teatrului realist sau simbolist clădit pe observațiuni concrete sau plămădit uneori pe calea inducției. Acest ultim sistem dă ceiace se numește teatru de avangardă, de curaj, de anticipație.

Teatrul istoric, e un teatru didactic, enervant pentru cei, cari consacrați vieții teatrale cer reguli fixe la epoci fixe, e însă genul cel mai apreciat de elementele în formație, de marele public al școalelor în special. Colorat, tiradic, evocator, eroic,

teatrul istoric impresionează sufletul, nu rațiunea.

«Vlad Țepeș» al D-Jui Ludovic Daus, e o piesă care nu se scoboară sub nivelul teatral al pieselor lui Delavrancea în ce-

iace privește tema și acțiunea, lăsând la o parte bine înțeles limba și construcția literară.

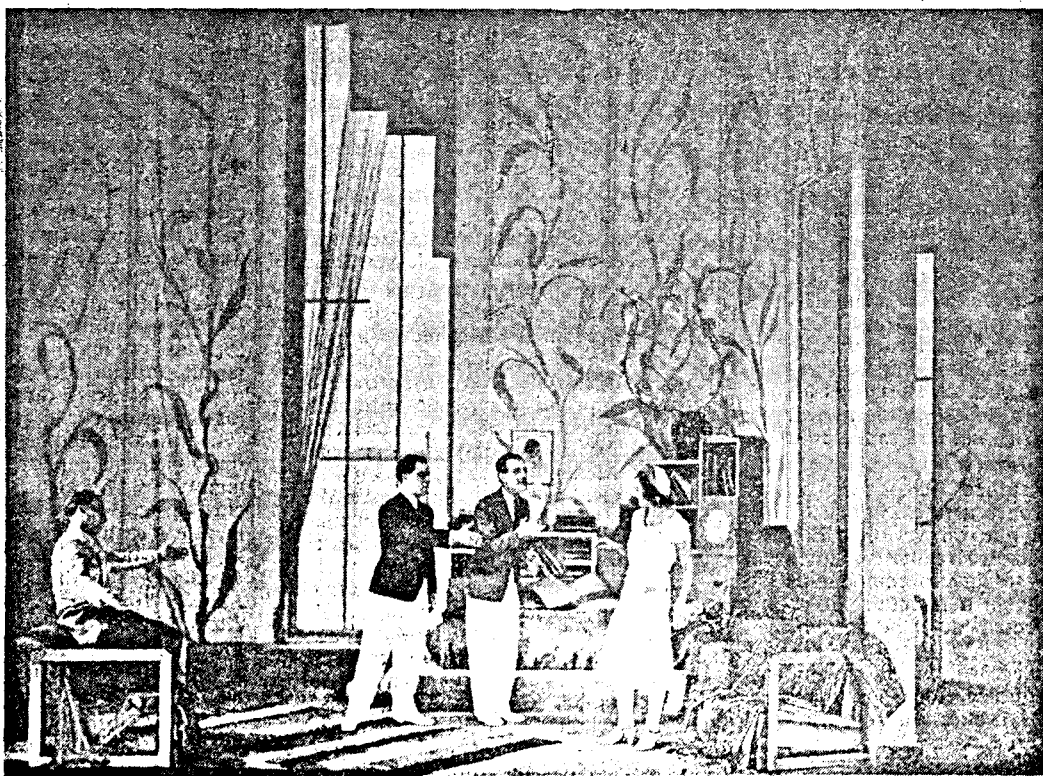
Viața eroică a lui Vlad Draculea, poreclit Țepeș, este încheată scenic de către autor, prin intervenția Doamnei Ilona sora sau vara regelui unguresc Matiaș Corvinul. Doamna Ilona fiind catolică e cauza dușmăniei dintre Ștefan al Moldovei și Vlad

Țepeș. A doua femeie ce intervine în încheierea acțiunii este Cătălina, soția lui Balea, — oșteanul viteaz și omul de încredere al Domnului, — o femeie vițioasă, o trădătoare. Al treilea personaj feminin e Voica, o eroină, o fanatică a dragostei de țară.

În desfășurarea acțiunii, autorul reamintește toate acele scene întipărite din copilărie în mintea fiecăruia din noi: arderea calicilor, cinstea simbolizată în teama trecătorilor de a ridica din stradă punga plină cu bani, și osânda cu țepa.

Este o evocare simpatică, pe care publicul a primit-o cu plăcere. Școlile ar trebui să și trimită elevii în corpore la asemenea reprezentațiuni. E vorba de un episod din trecutul țării noastre, o reprezentare scenică a unui fragment de istorie, care nu poate decât tolosi.

Ceilalți. tehnicienii și doctrinarii teatrului, au tărâm destul de vast pentru a și satisface gusturile, la debitul formidabil de literatură dramatică realistă sau simbolistă. Teatrul istoric este educativ, și o parte din elementele societății se interesează de acest gen dramatic.

Scenă din Comedia Zorilor